

Ненад Милошевић

ГОРЕЋЕМО У СЛАВИ
КАДА МИЧАМ ПРОГОВОРИ

МИЛОНГА ЗА МИОДРАГА ЈАКОВЉЕВИЋА

I

Заборадио сам те, али када затворим очи
испред улаза у твоју зграду стојим.
Ослушкујем песме са *Exile On Main Street*
помешане с гласовима коментатора
комбинованог радио-преноса утакмица
прве југословенске фудбалске лиге
који допиру са разгласа касарне преко пута.

У светлом недељном поподневу без сунца,
тек је почињала хладна декада,
вребам пролазника од кога ћу затражити цигарету,
и после треће завршити смену предајући је теби или Силвији.
Последње чега бих се сећао био би позив
да играмо уз *Crackin' Up*,
прво у извођењу Боа Дидлија а затим Ролингстоунса.

Ту си живео на трећем спрату као син начелника
кога су постројени милиционери
са бледоплавим титовкама на глави
и заставом републике и партије
свако јутро дочекивали, осим викендом,

када је са женом и млађим сином одлазио у село
а ти остајао са ручком за два дана, који си делио са нама.

II

Летњи пљусак кваси нам гаће, карте и шњур,
гаси нам цигарете,
док седимо на плочама од пешчара
у мртвом углу порте Цркве Свете Тројице
наслоњени на зид иза кога се у олтару
пањ Таковског грма чувао,
храму закључаном сем недељом и празницима,
где нас је, мање грешне од очева,
само стари црквењак из своје кућице
могао видети и морао да трпи,
молећи се ипак за нас истапиране, од карте издане,
да благодет Светог духа осетимо.
То купање на киши учинило нас је друговима.

III

На врху Вујна задихани,
руком на камену пирамиду ослоњени,
ослушкујемо хук ветра
међу столетним плавим буквама
где би Анселм Кифер визуализовао:
устанике како безгласно секу Турке
ниједанпут у измет дивљних свиња не угазивши
ни најмањи камен вулкански не померивши.

Спуштамо се низ поток с јужне стране,
на трави манастирског имања доручкујемо
не тражећи дозволу од братства
којем је и монах Павле припадао,
прележао ТБЦ помажући
оболелим сељанима Остре и Трепче,
у припрати војвода Лазар Мутап почива,
а несрећна браћа Луњевица у јужном зиду.

IV

Сунце нас будило на морском жалу,
на задњем седишту, на штали.

Праћакаш се и врштиш
док те придржавам испод стомака на часу пливања:
у подножју Биокова, у звезданој ноћи, кикоћеш се;
јер не можемо да станемо на ноге
од прошека на улици купљеног.

V

Како би му израсла коса, бријемо теме Џоу Пензији
чију је жену извесни Кен, застао
на пропутовању око света,
на шипки бицикла одвезао у амерички сан,
баш када су његови другови почели да се жене
и када су га гурнули нама, клинцима.
Продао је стан и градио кућу на селу, кажу,
коју није стигао да доврши.
Спавао је и умро на даскама.
Једне убоге недељне вечери извео је чудо:
ишчачкао је хашиш испод ноктију.

VI

Нико повређен од нас једанаест, јер је имао шасију,
говорио је власник форда седамнаестице
који није волео марихуану, више вотку-ђус
а касније, када се одселио у Немачку,
а четврт Немац је био, сударао се и главама
на шанку с нарко-босом тачно на средини лајна.
У другом покушају насмрт су га изболи Албанци у Минхену.

Друштво се тешко окупи а лако растури.

Карусел када се заврти, ту око тридесете,
и када се заустави већ смо старији од очева
у њиховој пуној снази и састављамо живе са мртвима.

Робијам овоме што набрајам
јер желим да ме ослободи кад га угледам
и још једном оживим друкчијег, у новом контексту,
с радостима а не са боловима.
То ће се у рају разрешити.

VII

Ти и ја против свих један дан.
Један дан ми не узвраћаш поглед.
Навлачиш женску чарапу, а ја перику на главу.

Пешачимо, кампујемо, шатор на маховини постављамо,
истачемо ракију на црево,
вошеријаји од суве тикве направљен пушимо.
Редистрибуирамо, од очева добитника ка синовима губитницима.
Беремо трешње, расту нам стомаци.
Кокошка планирана за ручак бежи нам из руку.

VIII

Изводимо Божин хепенинг *Дивљина на асфалту*,
ђубримо башту, окопавамо кромпириште;
ноћу кришом једемо хлеб комуне.
Ја сам тужилац а ти судија у процесу
Бисџри ѿѿѿѿѿи ѿѿѿѿѿиѿѿ Бошка Дрљића.

Кајгану испржену у *дрвеном шиђању на води*
у комуни чевенгур бих да окусим,
као и ону твоју са сланином и луком,
коју ево, већ четврт века не припремам.

На стази, осврћемо се. Не знамо куда смо кренули,
да ли можемо да се вратимо.
Црнокоси, црномањасте, чекињави – исписујеш ме!

IX

У наше име тражим разумевање од шупљих људи социјализма,
који су ми удељивали цигарете,
чија лица ми се јављају у сновима и говоре:
Друзе, не заборави нас брајше.

Да пустим љубав да усмерава дух – желим,
да живим мртве, да их довршавам,
да се рађам за славу у поезији.

Ове слике требало би да смо ми.

X

Заспао си с руком под главом у старој сеоској кући
из које су сви одреда отишли у партизанае.
Дремао сам на другом лежају.
Кроз ниске прозоре допирала је Месечева светлост.
За вечером смо се договорили:
ако дан буде ведар остајемо,
ако буде тмурно и претила киша, враћамо се.

КУКАВИЧЛУК И ПИЈАНСТВО

Као некад у школско да пушимо цигарете,
у двориште хотела силазили смо,
стари момак, песник и ортопед
поред контејнера, већ пијани да пушимо хашиш.

Ту, где је кинеска радња,
у просторијама *друштивених иџара*
мој отац и другови – коцкали су се,
склоњени од очију радног народа.
Технички директор и кадровик Ђоле,
партизан и самац, управи хотела нудио пензију
у замену за пун доживотни пансион,
предратни пекар Пршо адутирао
извлачећи карту палцем и домалим прстом..

Са терасе видиковца хотела,
у власништву бившег трговца старим гвожђем,
са елементима византијског стила,
за којим се још у доба позног социјализма трагало,
направих неколико швенкова по светлима
тог хладног града у вечерњој измаглици,
која се рано хвата све до касног пролећа
када се матурира и слави.
У том граду продадох очевину
и поделих покућство,
у њему кревета за мене више није било.

Звук еспајага и жамор из сале се чуо
као некад викендом када су радници,
у златној декади седамдесетих, трошили свој вишак вредности.

Дуванска измаглица се већ била дигла над нама.
Исти, неостарели албино конобар услуживао нас је
као некад у хотелској посластичарници
када бисмо побегли са часа.
Оркестар је свирао *new wave* и поп осамдесетих,
и тек пред крај коло.

Она је за столом до нашег,
јер била је из другог разреда,
пила немачки бренди.
У Немачкој је живела неко време, пре ратова,
са мужем инжењером и рађала синове,
сада већ одрасле људе јер се рано удала.

Ница, повремени бубњар *Белих вишања*,
једног лета, од карата подигавши поглед,
спазивши је поред базена, рече:
Види каква је, као газела.

Док су се делиле фотографије, пред завршни чин,
на којима су сви, сем ње у средини,
црнокосе у сатенском црном костиму,
избељени личили једни на друге,
после неколико фраза размењених преко стола,
седох до ње и рекох како се
њених влажних пољубаца сећам и данас,

када су ме, јер сам изгубио кључ,
она и њена поспана другарица,
примиле у собу поред мора и палми.
И она се сећа, рече.

Прећутах како ме је ногама као кукама
вукла ка себи, а ја измицао уплашен.
Не само месо на месо, већ и кост на кост,
да је љубавно грљење тада спознах;
пристанак њен беше изненадан и одлучан
и такву предају, после које сам се повукао –
поражени победник, ја сам од тада увек тражио.

Не рекох јој како су ме та њена силина
и моје измицање променили из корена,
мада кад се сетим те искре у њеном оку
чини ми се да је знала, све што се у мени збило: *а, што...*
мислим да би рекла на моје признање.
После фајронта отишли смо с друштвом у кафе бар
да пијанчимо до зоре саме.

Сутрадан, у соби мајке моје другарице
настањене у Швајцарској, код које сам заноћио
са ужасом сам се упитао:
није ваљда опет пристала да се пољубимо.

ЂЕМИЉИ

У олујној ноћи нисмо знали где да те сахранимо
Укључио сам климу на најјаче и брисаче на најбрже,
док смо јурили насипом поред Саве ка Остружници.
Ти крзнени мој мали брате празне су ми руке,
твоја смрт разапела је мој живот.
Топли рођаче желим да останем што дуже будан
у вечери твоје смрти и сахране.
Ти нежности моја незнана,
друже мој у месечарењу,
у ноћи државног удара у Турској постајеш поезија.
Сада твоју топлоту још увек осећам на длановима
иако си био стављен у кесу и бачен у контејнер.
Још си био топао када смо те прекривали тврдом земљом

код Остружничког моста
(после су ми рекли да смо те можда још живог сахранили,
ја сам говорио да није могуће преживети пад са петнаестог спрата).
Ти мој музикални мачку
бацио сам мајчину велику кашику
којом сам ископао твој гроб.
Испод мојих ноктију још увек је
земља са њега док тумарам избељен твојом смрћу.
Ти мој јинг-јангу. Тражих твоју браћу и сестре
по Савском насипу још дуго,
и твоју нарав као да препознах једанпут.
Сутрадан сам сазнао да су затворили
саобраћај за аутомобиле на насипу до Остружничког моста
а свих ових година беше дозвољен за нове и нове
полицијске командире и њихове кумове,
за председниковог сина, за госпођу државну секретарку.
Да кунем не могу али помислио јесам.

СЛИКА

Оставља своје баште
у време првог брања.
Ни струк лука није пробао,
није мирисао нану.

Човек кога су оставили на миру,
пустио да га сви претекну.
Анђели му из детињства не долазе.
Стари, деца га потискују.

Од седам ово је његов пети или четврти живот.

Живи на мрви хлеба у тој кухињи,
суди себи и другима,
доноси страшне пресуде,
које мора сам извршити.

Жели да га воле као траву,
али и као љубавника.

Речи ће га дотући и кајање.

ЛИМБ

Јерусалим, мркоплаве ноћи, бат сандала,
бакље, биваци, забуне,
они који су га дочекали
и напустили свет као пагани.
Праведници што га чекаху вековима.

Одлаже се дан који се рађа за славу,
и у њему трен највеће патње и највеће среће.
Не раздвајају се овце од јаради још.

Не старимо него се беда увећава,
Рим после пропасти Рима.
Кога ли ће све друмови пожелети,
шта ли ћемо још правити од блата.

Из прошлог века ово је прешло:
Роберт Мичам блефира
младог револвераша,
који дуго гризе јабуку
пре него што баца карте.

Могао сам песмом да прескочим почетак века,
да га извучем из сенке претходног
и признам га као ванбрачног сина.

Ех народи, подједнако носите у себи
сећања на злочин и смрт.

Нешто се ипак помера,
ојачавајуће као сунце или жена.
Трака светлости на хоризонту,
иза града, континента,
када изађем поспан из аутобуса,
тих стотинак метара према западу,
на стази до мог дома,
тамо неком ведар дан.

Срце отвори се, величај ме
и не затварај се више.

Горећемо у слави
када Мичам проговори.